

Rehabilitācijas pakalpojumu pieejamība pacienti ar hroniskām muguras sāpēm Ziemeļaustrumu reģionā Latvijā pacientu skatījumā

Rimma Beļikova, Māra Kuļša¹, Pāvels Kolomijecs²

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹ Rehabilitācijas fakultāte,

² Sabiedrības veselības fakultāte

Ievads. Veselības aprūpes pieejamība ir viens no svarīgākajiem veselības aprūpes kvalitāti un efektivitāti raksturojošajiem lielumiem. Veselības aprūpes pieejamību var vērtēt divējādi – no pakalpojuma sniedzēja un pakalpojuma saņēmēja viedokļa, tomēr abām iesaistītajām pusēm ir līdzīgi veselības aprūpes pieejamību ietekmējošie faktori, kuri ietver ne tikai finansiālo, ģeogrāfisko un cilvēkresursu faktoru ietekmi, bet arī sociālekonomisko un personīgo faktoru ietekmi. Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem 36,6% Latvijas iedzīvotāju ir muguras lejasdaļas sāpes, bet muguras kakla daļas sāpes vai citas ar to saistītas hroniskas problēmas ir 23,5% iedzīvotāju pieaugušo populācijā.

Darba mērķis. Noskaidrot pacientu viedokli par rehabilitācijas pakalpojumu pieejamību un to ietekmējošos faktoros Ziemeļaustrumu reģionā Latvijā pacientiem ar hroniskām muguras sāpēm.

Materiāls un metodes. Tika veiktas divas fokusa grupas diskusijas, katrā piedalījās 6 dalībnieki. Pētījuma dalībnieki izvēlēti pēc šādiem kritērijiem:

- 1) bez dzimuma ierobežojumiem;
- 2) pacienta muguras sāpes ilgst > 3 mēnešus;
- 3) vecums no 18 līdz 60 gadiem;
- 4) dzīvesvieta Alūksnes, Balvu, Gulbenes vai Viļakas novadā;
- 5) pacients piekrīt piedalīties pētījumā. Fokusa grupas diskusijas nolūks bija uzzināt pacientu personīgo pieredzi par rehabilitācijas pakalpojumu pieejamību un tās ietekmējošajiem faktoriem Ziemeļaustrumu reģionā Latvijā.

Pamatojoties uz literatūras avotiem un fokusa grupas diskusijas rezultātiem, tika sastādīta aptaujas anketa.

Rezultāti. Fokusa grupas diskusijā piedalījās 12 cilvēki, anketēšanā – 209 pētījuma dalībnieki, no kuriem 183 atbilda pētījuma iekļaušanas kritērijiem. Pētījuma rezultāti liecina, ka hronisku muguras sāpju ārstēšanas laikā pētījuma dalībnieku veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību ierobežoja finansiālā barjera, ģeogrāfiskā barjera un gaidīšanas rindu lielums pie speciālistiem, kā arī personīgo faktoru ietekme.

Secinājumi.

1. Pētījuma dalībnieku skatījumā hronisku muguras sāpju slimniekiem Ziemeļaustrumu reģionā Latvijā ir ierobežota pieejamība rehabilitācijas pakalpojumiem.
2. Pacientu skatījumā rehabilitācijas pakalpojumu pieejamību personām ar hroniskām muguras sāpēm Ziemeļaustrumu reģionā ierobežo finansiāli, ģeogrāfiski, cilvēkresursu faktori, kā arī personīgo faktoru un laika trūkuma negatīvā ietekme.
3. Visvairāk, pēc pētījuma dalībnieku viedokļa, pacientus ar hroniskām muguras sāpēm Ziemeļaustrumu reģionā Latvijā ierobežo finansiālie faktori, kuri ir cieši saistīti ar ģeogrāfiskiem un laika trūkuma faktoriem.
4. Pacientu uzskati liecina, ka rehabilitācijas pakalpojumu pieejamību veicina veselības aprūpes speciālistu (pārsvārā ģimenes ārstu) ieinteresētība hronisku muguras sāpju ārstēšanas procesā Ziemeļaustrumu reģionā Latvijā.